

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 2. sz. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középútcza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Hansenstein és Vogliernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyitási díj: cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

A román intelligencia Kolozsvárt.

Örömmel üdvözlöttük falaink között a román intelligencia tudományos gyűlését, elsők voltak ők az Erdélyben együtt lakó nemzetiségek között, kik a civilisatio zászlója alatt ajánlák nemzeti műveltségi törekvéseiket a magyar főváros vendégszeretői figyelmébe.

Ha akartak ők — s ki kételkednék ebben egy testvér nemzetiségről — ha akartak maguk iránt rokonszenveket élesíteni, úgy leginkább azzal tehetnék, hogy a mi szellemi központunkon bemutatják szellemi törekvéseiket.

Nem irigyeljük s nem félünk ez előre törekvéstől, sőt ösztönzünk s szívünkkel üdvözlünk azt, mert kedvesen emlékszünk vissza a mi kezdeményezéseinkre, melyen alapul nemzeti civilisatióink eddigi sikere, s kedvesen fognak emlékezni a mostan küzdő románok utódai is azon legelső szellemi mozgalmakra, melynek fejlődése fogja egykor megadni valóban nemzeti jellegűket, melyet sem erőszak, sem törvény sem nem biztosíthat, sem le nem tiporhat; de a mely csak a nemzeti művelődésnek csiráiból képes kifejlenni.

A kitünőbbjeik által megpendített irodalmi s népművelődési eszmék nem úttörők az európai, sőt a hazai társadalomban sem, s így nem is fognak messzeszökre kihatni, de úttörők egy sokat szenvedett s sokáig elhagyott nemzetiség kebelében, a mely élni és fejlődni akar; s ha a testvér népek közös civilisatiójával vállatve haladni törekszik, élni és fejlődni fog.

Nem a lázongó vérengzések, nem a durva tömeg előtérbe állítása alapíthatja meg a nemzeti életet, az emberben gyűlöletes az állat, tiszteletre méltó csak a valódi ember, a durva erőszak csak erőszakot kelt, s az erőset az erősebb letiporja; de a műveltség kiemeli a tömeget az emberi méltóság színvonalára, s a művelt emberrel a művelt örmest fog kezdeni azon anyagi és erkölcsi célok elérésére, a melyek nem egyes nemzetek, hanem a közös emberiség tulajdonai, s a melyek által egyes nemzet a világcsaládnak tagjává válván, életképességét biztosíthatja.

A műveltség lerombolja mindazon előítéletek chinali falait, melyeket korlátozottabb embereknél kázt vallás és nemzetiségi különbségek keltenek föl, az emberiség magasági mértéke nem az erő, nem a hatalom, hanem a civilisatio.

Még az állatok közt is vonz a szelíd állat, míg a vad ellenszenvet kelt, üldözésre ösztönöz vagy elundorít; ki kíván együtt élni vadakkal? s ki lehetne úgy féltékeny néptöredékre, nemzetiségekre, kik a művelődés által nemesbűlni töreksenek.

Ez volt a mi, s ez minden jóra való nép küzdelmének genesisé. A 18-dik század meggyújtva a civilisatio fátylát, a lángból széthordották övéik közt az apróbb nemzetiségek a világosságot, előbb kevés volt a fátylavívő, de lépten-nyomon szaporodtak, s együtt terjedett mindinkább a világosság, mely szétharagot a társadalom minden rétegébe, bevilágított a műiparos készítményei közé, be a szegény pásztor viskójába.

És az emberi legnemesb tulajdonnak a tudománynak, műveltségnek osztályosa lehet ma mindenki, s a kellőleg művelt s jellemében tisztá egyéntől az élet igen kevés viszonyai közt kérdezik már ma, hogy hol ringaták bölcsőjét.

Az emberi tökély fogalmát a szellemi és erkölcsi tulajdonok fejezik ma ki, az ipar, szorgalom s előretörekvés vezet nemzedéket nemzedék után a tökély felé, s a társadalom célja sem léven egyéb, mint a szellemi haladással párosult anyagi jólét, s ezt egyedül biztosítani képes polgári szabadság, igen természetes, hogy éppen e törekvés az, mely az együtt lakó népeket végre is teljes egyetértésre vonja össze azon eszközök megvédésére, mely által e célokat elérni lehet.

Igy válik a haza szabadsága közös érdeké, melyet nem egymástól féltünk, hanem a mire együtt kell törekednünk, s védelmében együtt vérzenünk, mert a szellemi s anyagi törekvések egyedül a közös haza szabadságában s jólétében lehetnek mindnyájunkra nézve garantiájukat.

Üdvözljük tehát testvér-nemzetiségeink művelődési törekvéseit, s valamint mostan, úgy mindenkor, valamint a románok, úgy királyságunk minden társnemzetei hasonló törekvéseikkel kedves vendégek lesznek városunk falai között.

Dóssa D.

Mi adhat a jelen viszonyok között az Erdély kerületi bányászatnak némi élénk lendülést?

II.

Ha figyelembe vesszük külsőre az Erdély kerületi aranybányászatot, vannak az előbb elmondottakon kívül más oly bajok és nehézségek, melyek ennek sikeres fölélesztését gátolják, és vannak a javaslatba hozott élénkebb aranyosítás eszközésén kívül más eszközök, melyek annak élénkebb lendülést nyújthatnak.

Kétségen kívüli tény, hogy az aranyosítás sok szegény embernek életmódot ad, s hogy munkásságuk bányáiparunknak szintén egy tényezője; de az is igaz, hogy az Olápiánon visszaállítandó beváltási hivatal a kincstártól oly áldozatot kívánna, mely az ottan ezáltal tán eszközözendő aranyosítás nagyobb terjedelmével bizonyosan nem állana egyenes arányban. Ezenkívül az aranyosítás érdekében a bányászatot előjogokkal felruházni s katonamentesekké tenni, oly valami javaslat, mi a jelen állami intézményekkel aligha összhangzásba hozható.

A bajunkon tehát nem az aranyosítás egy lehető nagyobb mérvbeni üzlete segíthet, hanem egy a bányaművelésnek a mostanál kedvezőbb kohóbeváltási rendszer, mert a jelen tariffa hanyatlásba hozta egész vidéken a kisebb aranybányákat, a nagyobbak fejlesztését pedig érezhetően gátolja. Jele ezen hanyatlásnak azon körülmény, hogy mióta az új beváltási rendszer fennállt, a kohókna a beváltott terményeknek mennyisége az előttihez képest egy harmaddal kevesebb, mi onnan ered, hogy a szegényebb fémtartalmu terményeket nem lehet értékesíteni.

Szolgáltatasson az erdő a kohászatnak lehető olcsóbb tüzelő anyagot, vitessenek a kohók igazgatási költségei és más kiadásai a kellő számra vissza, nevezetesen központosítottak a kohászat oda, a hová helyét már a természet kijelölte, a hol t. i. a kincstárnak elegendő vízerő, terjedelmes erdőségek és kész épületek rendelkezésére állanak és hová a bányáiparosok nagyobb része is terményeit olcsóbban és könnyebben szállíthatja; ekkor ily intézkedések után lehetséges egy off kohóbeváltási rendszer szabályozása, mely fémhányászatunk érdekeit előmozdítja s a kincstártól sem kíván áldozatot.

Segíthet tovább bajunkon a gazdagabb bányatermények szabad adás- és vevésének — ezen az erdélyi aranybányászat valószínű mértékének — bizonyos korlátozása oly szabályok által, melyek, a mennyire csak lehet, a bányászheréknek, kik többnyire éppen nem, vagy csak szinleg bányászoknak, kik a munkás osztályt a legbotrányosabb módon demoralizálják, s a nagyobb bányabirtokosok rovására élőködnek és gazdagodnak, minden útát és módot elzárjanak, ily az erkölcsi és vagyonbiztonságot nagy mérvben sértő üzérkedést, tovább nyíltan és minden fenyegetés nélkül folytathatni.

Segíthet még bajunkon több más, a törvényhozás útján teendő intézkedéseken kívül, az erőlyes és lelkiismeretes eljárás az érzélopáson kapott munkások és az őrgazda iránt, mit midőn a mostani törvényhatóságoktól joggal várunk, fájdalom! az előbbieknél nélkülözött kellett, ugyannyira, hogy a megkárosított bányabirtokos a legtöbb esetben elégtételt szerzett magának inkább úgy, a hogy lehetett, mint a rendes uton panaszt emelni.

Végre az igénytelen nézetek⁴ írójának még egy állítását szó nélkül nem hagyhatom, midőn az állami bányászatiiparnak oly szomorú képét festi, mintha mindenütt a hanyatlás és visszaesés nyomai észlelhetők lennének, s mintha annak jövedelmei napról-napra apadnának.

Tagadni nem lehet, hogy az állami vasgyárak most kevésbé jövedelmeznek; igende ezen nyomasztó állapot azon ismert általános calamitásból ered, mely a kincstártit úgy, mint

a magán vasipart nyomja, s mi főképp a kedvezőtlen eladási viszonyokban leli rugóját. Különben ha egy szakértő a közelebbi időkben a v.-hunyadi vasgyáraknál, továbbá Tordán, M.-Ujvárt, Verespatakon és Nagyágon megfordult; bizonyára azon állításnak, mint mi a technikai érdekelődést, mint mi a jövővelmezési kérdést illeti, ellenkezőjét tapasztalta.

Hanyatlásnak lehetett volna inkább jelölni azt a tényt, hogy számtalan kincstári bány. vállalatok további működését, nagyszerű reájok fordított költség után, a kincstárnak fel kellett hagynia, s hogy miután ily vállalatok magán bányáiparosok kezére jutottak, valóban mindegyik, egy-kettőt tán kivéve, pusztulásnak indul. Ez állapot mily sajnos, éppen oly igaz azon tény is, hogy ezen állapotot közvetlen nem a sz. Venczel és Halics idegen szülöttei okozták, hanem eszközölte többnyire a szakképzettség hiányossága és a hanyag eljárás azok részéről, kikről a kötelességen kívül éppen a hazafiság ellenkezőt várt volna.

Midőn helyzetünket ismertetni s bajainkat orvosolni akarjuk, tegyük ezt leplezetlenül, mert így bamarább czélt érünk.

—h.

Szellemi mozgás

a bányászat ügyében.

Zalathna, aug. 23. 1867.

Roppant a feladat, megfeszített és kitartó munkásság s lehető kevés érdeklődés, biggadt józan adhatja azt csak meg; ezt halljuk mindenütt, hol a szomorú és terhes mult okozta sebek enyhítéséről, a politikai, valamint nemzetgazdasági érdekek kiegyenlítéséről, jólétünk a belhelyzetünk ameléséről van szó.

S még nagyobb a feladat épp Erdélyben, ebben a rég szerencsétlen országban, mely politikai játékszerül odadobtatva, még számosabb, még sajnósebb sebekben sanylik.

Azért hazafi örömmel kell üdvözölnünk minden lépést e gigási munka körül, s annál ösztönöb, annál nagyobb, mentől észszerűbb, mentől helyesebb ez.

Tagadhatlan, hogy a bányászat, ezen Erdélyt legközelebből, minden tekintetben érdekli szak, szintén nagy gondot, legnépesebb gyökereiben való újítást igényel, hogy e kis hazában azzá fejlődhesse, mivé ennek természeti miségénél fogva fejlődnie kell.

Ott, hol a tényleges viszonyokat, a stabilitás és változhatóságot bizonyos — csak gyakorlatból elvont maximák, elvek nem szabályozzák, s hol azoknak erőszakos megsértése ellen orvoslást nem nyer a polgár, ott biányzik az egyéni és vagyoni biztonság, a társadalmi rendnek — az államnak életföltételei. De a bányászat sajátságoságánál fogva ezt nem elég. Sajátságosága még egyéb számos intézkedést igényel, s különösen fejlődhetése tekintetéből olyakat, melyek a partialitás külszertéségének szempontjából is ébresztik s támogatják a vállalkozási szellemet és munkakedvet, támogatják és biztosítják a munkát és gyümölcsét.

Hogy az osztrák bányatörvény, mely reánk erőszakoltatván, az országbírói értekezlet által is ideiglenesen érvényben hagyott, e tekinteteknek s igényeknek általánosan meg nem felel, szakembereink mélyen érzik, s azért — „a szükséges megkívánja, hogy a magyar bányajognak a törvényhozási uton való megállapítása halasztás nélkül tárgyalás alá vétesse.”

Ezt mondja a földművelés, ipar- és kereskedelmi magy. kir. miniszterium egy július 10-éről kelt rendelete az erdélyi bányakapitánysághoz.

„E tárgyalás sikerének biztosítására — folytatja a rendelet — mindenekelőtt szükséges a bányavállalkozóknak, mindazoknak, kiknek érdekei a bányatörvény szabályai által legközelebből érintettek, a legtagasab tért nyitni arra, hogy kívánalmaikat, igényeiket és észrevételeiket minden tartózkodás nélkül kinyilatkoztathassák.”

Kell-e e szavakhoz több commentár?

En úgy hiszem, minden bányász örömmel fogadhatta ez intézkedést. A beteg felszólította az, kinek akaratában is, hatalmában is van rajta segíteni, hogy feltárja sebeit, eljajgassa fájdalomát. Mindenki, ki a bányászat által érdekelt van, föl van szólítva, hogy sok évi tapasztalásait, az osztrák bányatörvénynek a bányáiparra nézt elő-

nyös vagy káros befolyását illetőleg, nyíltan elmondja — bizonyosan nem azért, hogy ezek meg ne hallgattassanak — mint oly sokszor történt.

Fölösleges is talán e lépés czélzertiségét megemlítenem. És talán fölösleges is lesz figyelmeztetnem értelmesebb bányászainkat, szakembereinket, hogy szóljanak akkor, midőn a nyílt szót meg akarják hallgatni a jó tanácsért nem lesz a díj: keserűség.

A bányakapitányság az észrevételek, nyilatkozatok s javaslatok beküldésére augusztus utolsóját, a közgyűlés megtartására pedig szeptember 17-két tűzte ki.

E közgyűlésre, a beérkezendő észrevételek tárgyalása végett, hivatalosak lesznek mindazok, kiket a tárgy érdekel.

Szorgos figyelemmel kísérendők e munkásságot.

Lukács Béla.

Hivatalkeresés, megyei hivatalok, megyei hatóság.

(Folytatás és vége.)

És már az elősoroltak szerint a legtöbb adót fizetők közt oda kell feltétlenül számítani nem csak azokat, kik földbirtok után fizetnek legtöbb adót, hanem azokat is, kik bármi üzlet, kereskedés, ipar stb. után fizetnek aránylag többet; úgy, hogy e tekintetben tökéletes egyensúlyban áll az 1000 forint adótfizető földbirtokos, az ugyanannyit fizető szesz-, téglá- vagy olajgyárossal. A különbség a kettő között csak az, hogy a földbirtok biztosabb töke levén, tulajdonosának állandóbb befolyást biztosít, mint egyéb üzleti tőkék.

A legtöbb adót fizetőkkel kérdésen kívül egy sorban állanak azon szellemi tökével rendelkezők, munkások, kik bármely szakban magokat kiképezve, képességeiket hiteles okmányokkal igazolják, vagy országosan elismert közhasznú mesterművet állítottak elé, mert ezek által ők is úgy, de jobban a pénztadóznál járulnak az állam szellemi és anyagi szükségéi fedezéséhez, az államzölök valósisában. És midőn fentebb azt mondtam, hogy érvényes okmányokkal a ki bemutatja szakképzettségét, az ez által választáson kívül megyehatósági tag lesz: engedjék meg a t. cz. juris doctorok, hogy ne csak őket értsem, hanem éppen egy a lovagy állatorvost, az okleveles gyógyszerészt, s még titeket is szegény hazám számba nem vett, sehogysé méltott okleveles s oklevél nélküli, de kitűnő gyakorlati gazdái. Valjon mikor ruháznak fel titeket, a cseledésű alárendelt sorsból kiemelve, illő polgári jogokkal? Talán nemsokára, mert itt az idő, hogy a tudományt, a munkát, a szakképzettséget számba vegye és megbecsülje az állam, mit ba nem tesz, bizonynyal rabjává és szolgájává teendi őket a tudomány s a munka, s te pedig szegény hazám ugye bár nem akarsz másnak szolgájává lenni?

A mi a községek által választandó megyehatósági képviselőket illeti, ezeknél a fedhetetlen polgári jellem mellett az irni és olvasni tudást nélkülözhetetlen kelléknek tartom. És megmondom azt is, hogy éppen nem népszám után szabnám ki a képviselők számát, hanem azt mondanám, 5000 forint adófizetés képesíti a helységet egy megyehatósági tag választására, és így a hányszor 5000 forintot fizet valamely járás, annyit képviselőt választ.

A választott képviselők hivatalos működésük alatt napidíjakkal láttassanak el. A kik választáson kívül hatósági tagok nem kapnak napidíjakat, kell hogy az előnyt, mibe részesülnek, teherrel élvezzék.

A tudomány, művészet, szakképzettség embereinek nem kell nehézzé tenni az utat a bejuthatásban, az ilyen embereknek drága az idő, s ha sok teketóriával jutnak az ügy is költséges polgári jogok gyakorlathoz, ki fognak maradni, s pedig szerintem ezek lehetnek leghasznosabb tagjai a megyehatóságnak.

Ennyit a megyei hatóság összeállításáról. Lássuk: Mi lenne teendője ezen megyei hatóságnak?

A megyei hatóság kandidálja, ajánlja azon egyéneket, kikből a kormány kinevezi a hivatalnokokat. Ez választja azon tanácsosokat, kik a hivatalfőnök mellé adatk.

Ez ellenőrzi a hivatalos testületeket, hogy törvény szerint járjanak el, hogy el ne harapodzzék a hivatali önkény, és hogy ezt tehesse.

Minden fertály évben a főispán elnöke alatt rendes üléseket tart. Ezen ülésekre a hivatalfőnökök rövid előterjesztése mellett a fertály évi ügyvitel alatt tett tapasztalatoknak könyveit a ha-

tósnak átadja átvizsgálás végett. A hatóság a mint a könyveket átvette, maga is szakokra osztja és átvizsgálja a könyveket, s szükség esetében egész egyes ügyek kereszttüvelét. Az átvizsgálást alatt tett tapasztalatokról jegyzéket vezet, ezen jegyzék mellé felveszi azt, mit künn az életben észlelt a dolgra tartozó javaslatot készít a netaán szükséges javításokról, a szükséges helyhatósági intézkedésekről, s mindezeket azután egy közös ülésben tanácskozással alá terjeszti, határozatokat hoz és azok fogadását kéri. S midőn ezeket teszi, midőn az összes ügyvitelnek az életben nyilvánuló jó vagy rossz körülményeit észleli, tapasztalja: anyagot gyűjt a szükséges reformokhoz, törvényjavaslatokhoz s ezek részére megteremt az öntudatos közvéleményt, azon nép szavát, melyről mondani szokták, hogy Isten szava. Ezen ügyek tárgyalása alkalmával ki fognak tűnni azon egyének is, kik képességgel bírnak a megyét a parlamentben képviselni, s egész programjokkal a hatóság és nép előtt ismeretesebb lesznek.

A megyehatóság alapítja meg vagy is hitelesíti a megyei költségvetést, melyet igen természetesen az illető hivatal készít elő; abból ki-törli, mit jónak lát, bevezeteti, mit szükségesnek tart, és számon kéri a miként felhasználását az utalványozott pénzeknek. És végre:

Az előírt eljárásról, ezen eljárása alatt tett tapasztalatokról tudósítást tesz a központi kormányhoz, megnyugtatta azt az ügyek rendes és szabályszerű menetéről, vagy ha hiányokat, fogyatkozásokat tapasztal, azokat is megismerteti, módokat ajánl s orvoslásokat kéri addig is, míg törvényhozás segíthet a dolgon, és kérésre minden ügyben, mi az állam, a megye javára, hívére van, s ilyenképpen nyilván tartja a kormány előtt a megyei élet minden mozzanatait.

Ugy hiszem, hogy a megyei termek, a fenn körvonalozott eljárás szerint, ha nem jobb, de lennének oly jó iskolái a közhivatalra készülőknek, mint valának a hajdani megyegyűlések, szabadon hinni, hogy még gyakorlatibb becsületek válnának.

Két dologról kell még itt egy pár szót szólni. Egyik a megyei külön pénztár, másik a megyének azon régi joga, hogy a kormányrendeleteket felretették.

A mi a megyei külön pénztárt illeti: Tökéletesen feleslegesnek, szükségtelenné tartom. A megye vételese fel összes szükségleteit a költségvetésbe, utalványoztassa s ellenőrizze a felhasználást. Csak azért, hogy egy megyei pénztárnak is fizetessék, s hogy egy megyei számvérvő-hivatal is legyen, s hogy az ügy is terhes és sok című adó még terhebbé és hosszantóbbá váljék, csak azért, hogy egy pár nyomatott ökörről több legyen, kiknek hasonlóképp száját bekötni nem lehet: bizony feleslegesnek tartom az egész külön megyei pénztárt. Rég megírták azt, hogy a lényeket nem kell szükségfelett szaporítani.

Mit mondjak a megyék ellentállási jogáról? azt, hogy semmi gyakorlati haszna sohasem volt, felelős kormányval szemben pedig valóságos chimæra. Magunk hozzuk a törvényt, az általunk hozott törvény értelmében alakul a felelős kormány, saját választottainkból alakult parlamentünk számoltatja a kormányt, a kormány és megye által beállított hivatalikar felett a megyehatóság őrökdi: hát az ennyi biztosíték mellett beállított kormány intézkedéseit félre lehet-e tenni? vagy ha félretettük: kényszeríthetjük-e őket a felelősségre? Ugy tetszik nekem, hogy azok, kik felelős kormányt akarnak és mégis a megye ellentállási jogát erőszakolják: tört tartanak kezükben, hogy meggyilkolják saját magzataikat, s vele együtt magok is a sírba temetkezzenek.

És most beszámol ezen rajzomat, azon nyilatkozattal, hogy én sem politikus, sem diplomata nem vagyok, nem is azok számára írtam a fenti sorokat, hanem nektek kedves földmíves pályatársak, tanulván okoskodni a faktól, a flüktől, a mező virágaitól. A fajúsi élet csendesebb vizén is felüldönek olykor a napikérdések szelidebb hullámai, kell hogy mi is tájékozzuk egyik a másikat. Isten velünk!

Bod Károly.

Kossuth levele

a váci választókhoz.

E levelet a „Magy. U.” egész terjedelemben, a „Hon” részletes kivonatban hozta. Megszáfolja a levél az oroszoktól félelmet, ök nem bántanak minket Ausztria nélkül — azt hiszi — állítja, hogy az országgyűlés kiegészítése nem visszaállítás 48-nak, hanem annak eltörlése. Kimondja, hogy most nincs alkotmányunk, csak is közgazdaságunk; nem független ország, hanem Ausztria tartománya vagyunk. Kárhoztatja a bécsi udvart, mely újra experimentál, s nem elégti ki a népeket s méltóan éri el, hogy jobbra-balra elégedetlenség legyenek vele. Ajánlja, hogy mi a béke politikája mellett legyünk. Oly ajánlat, melyet egész ország óhaj, mert ki kívánna a háborút, s kívánja-e ezt valjon maga, az úgy összerongált Ausztria is? Ajánlja, hogy szállítsunk le a fegyveres erőst most, mikor Európa egy Vulkán fölött áll. Háboru esetében veszve látja Magyarországot. Tökéletes igaz, hogy a nélkül éppen nem is vesztet el, s hogy a háborút ki-

kerülni legfőbb feladatunk — ha lehet — mig meg-erősülhetünk. A levélnek corollariuma ez:

1. Ezen égető kérdések között én legelőszörbbnek látom a háboru veszélyét, mely hazánk fölött lebeg, akár a német kérdés, akár a keleti miatt, akár (a mi több, mint valószínű) a kettőnek egymással complicálása folytán.

En ugyan meg vagyok győződve, hogy ez a közönségi egyezkedés — ha csak a nemzet erőyes magatartása annak élet el nem tompítja — előbb-utóbb háborút hoz szegény hazánkra, még pedig olyat, melyben nemzetünkre egy a győzelem, mint a megveretés, egyaránt halálos veszéllyel jár.

En életkérdésnek tartom, hogy a magyar nemzet ne csak ne identificalja magát azon politikával, mely ily háborúra vezet; de sőt mérlegbe vessen közvéleményét teljes erővel, miszerint a háboru akadályozva legyen; mert oly helyzetbe juttatta hazánkat az országgyűlési többség, hogy ha a bécsi udvar most hamar háboruba hagyja magát kevertetni, a legközelebbi sz. István napkor már nem lesz Magyarországnak.

Teljes elismeréssel méltányolom a tényt, hogy a magyar idoszaki sajtó egyhangulag ellene nyilatkozik minden oly szövetségnek, melynek célja s iránya az lehetne, hogy a magyar nemzet vére és pénze a német kérdésebe avatkozásra pazaroltassék.

Hanem a veszély oly nagy, s következményeiben éppen hazánkra nézve annyira fenyegető, hogy ennek ellenében az idoszaki sajtó dícséretes magatartását elegendő övszernek nem tarthatom.

És tekintve a működésben levő hatalmas befolyásokat, fajunk keleties indolentiája igen reméltetés jelenségének tartanám, ha nemzetünk amúgy törökösön megnyugodnék Allah oltalmában, vagy abban, hogy úgy is megteszi a miniszterium a mit tenni kell (szegény! nagyon keveset tehet!) vagy abban, hogy beldolgainak rendezetlensége s finansziális zavarai úgy is visszatartandják a bécsi udvart a háborútól. Tavaly sem voltak sem beldolgai rendezettebbek, sem finansziái virágzóbbak, mégis bekeverte magát a német felsőbbbségi vágyak miatt a háboruba.

Itt élethalál kérdés forog fenn. — Ébredjenek fel a municipiumok hivatásuknak, kötelességüknek érzetére. Hangozzék országosságnak, a megyék terében a honmegmentésnek szabad szava, mint hangzott sokszor a múltban. — Mondja ki a nemzet, megyéről megyére, kerülettől kerületre, városról városra határozatokban, felirásokban a kormányhoz, kérelmekben az országgyűléshez, hogy a magyar nemzet örömmel üdvözlí a nagy német nemzetiséget az egységes nemzetű törökös útján — s hogy annak megzavarására magát eszközül nem fogja felhasználtatni, s hogy előre tiltakozik minden lépés ellen, mely egy csepp magyar vért, s a magyar nép véres verejtékének csak egyetlen egy fillérét is ily célra akarná igénybe venni.

Hangozzék a municipiumokon végig a honmegmentésnek szabad szava. Mondják ki országsszerre, hogy a magyar nemzet a keleti kérdést olyannak tekintí, melyet elintézni a török kormány s a török birodalom népeire tartozik, s hogy bár hálás elismeréssel van a porta nagylelkűsége iránt, melyet 18 év előtt a magyar menekvők irányában tanusított, de valamint egy részről határozottan visszautasít minden terjeszkedési politikát, úgy előre tiltakozik minden avatkozási szándék ellen, mely keleti szomszédaink szabadagi törekvéseik ellen lehetne irányozva.

Ezt tartom én most a legelőszörbb szükségnek. Vajha felemelkednék nemzetünk a fenyegető veszély színvonalára. Vajha ne hangoznék el száműzött hű fiának intése, mint a pusztában kiáltó szava!

2. Ezzel kapcsolatban szükségesnek látom, mind a béke politikájának biztosítéka szempontjából, mind a nemzet anyagi végromlásának eltávolítása végett, hogy a municipiumok a jelenlegi adók elviselhetőségét constatirozza — a hadsereg megkeveseltetését, s vele együtt az adók tetemes leszállítását sürgessék az országgyűléshez intézendő kérelmekben. — Tény: hogy a hatalom a legszigorúbban alkalmazott adóexcecúciók mellett annyira nem volt képes a mostani adókat behajtani, hogy az adóhátrétek, ha nem csak emlékeztetem, közel 28 millió forint, mindenesetre tömérdek milliókra mentek, ámbár maga a bécsi finansziálisminiszter is bevallotta, hogy a kivetett adókkal már a nemzeti vagyon tőkéje van megtámadva, a mi anyagi tekintetben a lehető legkétségbeesettebb állapot, melynek folytatását a világon senki iránti kiméletességből nem lehet, nem szabad tűrni.

De hát hallassa a nemzet, hallassa hangosan nyomorának panasza-szavát s adjon az országot végeig regzó szavával támaszt az országgyűlésnek, hogy a közönségi hányad s adósság fizetési generosítás meghatározása körül a nemzetről a romlást elháríthassa.

3. Szükségesnek tartom, hogy a hevesi eseten fel nem akadva, mondják ki a megyék s egyéb municipiumok az országgyűléshez intézendő kérelmekben, hogy a közönségi törvény azon intézkedései, melyek az 1790. 10. diki alapítványokkal ellentézőnek, a nemzetben mély és méltó megütözést okoztak, s hogy az ország önállóságának, s egész kormányzati rendszerében minden idegen avatkozástól ment függetlenségének helyreállítása nélkül

megnyugvás és elégedés nem eszközölhet. — Ne complicálják e nyilatkozatokat a megyék eljárására vonatkozó külön kérdésekkel; és szólnak tisztelttel, mint az országgyűlés irányában szólni illik, de szólnak határozottan, mint kötelesség.

4. Általában pedig nem ismerek semmi fontosabbat ez idő szerint, minthogy a nemzet a megyei institúcióhoz egész törvényes kiterjedésben, a municipalis hatóságokhoz s az önkormányzati jogokhoz, nagyban, kicsinyben, mindig és minden körül örök éber figyelemmel s megtörhetlen eréllyel ragaszkodjék. Ragaszkodjék az életmentés ösztönének azon eréllyével, melylyel a hajótörést szenvedett ragaszkodik a mentő csónakhoz, s még a deszka darabhoz is, mint menekülésének utolsó eszközhöz.

Legyen hű a nemzet önmagához; — még mindent meg lehet menteni. Veszve csak azon nemzet lehet, a mely lemondott önmagáról.

Levelezés.

Pesten, aug. 25-én, 1867. Az „országos közéletanodai tanáregylet” megalakulása. — Aug. 20-kára voltak az ország összes tanárai, a budapesti tanár-egylet” által. Pestre összehíva, egy országos egyelet alapszabályainak megállapítása végett.

A nevezett napon, estéli 7 órakor, az állatkerti vendéglőben tartott egy előleges ismerkedési összejövetel, melyben mintegy 40—50 helybeli és vidéki tanár vett részt.

A vidéki tanodák közül képviselve voltak: a szathmári, n.-váradí, kecskeméti, aradi, pécsi, kas-sai, sárospataki.

Sűrűs és poros páharak közt mintegy két óra hosszat folyt a barátságos beszélgetés; miközben Ney Ferencz korrelőksége mellett elhatározottat, hogy az alapszabályok megvitatása végett másnap, 21-én, gyűlés tartassék.

Időközben odaérkezett Ballagi Mór, kit a társaság-éljenekkel üdvözlö; és később, mintán az előbb választott korrelők, családi ügyek miatt, a társaságot elhagyni kénytelenül, korrelőkkel társaszkodtak.

Pohárköszöntések nem maradhattak el. Megemlítőnek tartom ezek közt a Ballagi Mórét, ki a felekezetek közti egyetértésre írtett poharat, és kifejezve a felelti sajnálkozását, miszerint más téren való elfoglaltsága miatt ezen üdvös egyeletnek munkás tagja nem lehet, legalább, mint író, tollát, mint szerkesztő pedig lapját, készséggel ajánlotta fel az egylet érdekeinek előmozdítására.

Az alapszabályok megállapítása három hosszú ülést vett igénybe; a negyedikben az egyeleti tisztviselők választottak meg.

Az alapszabályok vitatásának folyamatát érdek-telenné tartom egészen közölni; annakokért csak egy, lényeges részlet megemlítésére szorítkozom.

Az előleges tervezet 1. §-a így hangzik: „Az egyelet czíme: „Orsz. közéletanodai tanáregylet”; székhelye Budapest.”

Sokan kihagyandónak vélték a „közéletanodai” jelzőt, mint a mely kizárná az egyeletből a nem közéletanodai tanárokat.

A többség azonban meghagyta az eredeti szerkezetet, úgy értelmezvén azt, hogy a „közélet”, nem mint a „tanári” jelzője, hanem, mint az egyelet működése legfőbb irányának kifejezése értendő.

A „székely” kifejezés hosszas, mondhatnám, hosszadalmas vitakozásra adott alkalmat.

Centralizáló célozattal sejtettek benne sokan, és azon aggodalmukat fejezték ki, hogy a vidéki tanárok, ezen ok miatt, nem fogják kellő mértékben pártolni az egyeletet.

Ezen aggodalmat mindnyájan fontosnak ismer-ték el ugyan, mindamellett a többség a szerkezet meg-hagyása mellett szavazott; mivel az egyeletnek a hatóságokkal érintkezései lesznek, minél fogva szükség, hogy ezek azt valahol kereseshessék; ezen valahol meghatározására pedig senki sem tudott az eredeti szerkezetnél jobb kifejezést javasolni.

Ennyit szükségesnek véltem elmondani, mint-hogy ezen §. könnyen félremagyarázható. A hátra-levő részben az alapszabályoknak, lényeges elvi eltérés a gyűléseket tagjai közt nem fordulván elő, az egyes pontok feletti vitakozásokat mellőzöm.

Az összes alapszabályok, melylyel a kormánytól megerősítést nyernek, közzé fognak tetetni.

Felmerült egyes tagok részéről azon aggodal-mos kérdés: vajjon ezen, aránylag csekély számú, gyűlési joggal enuncialhatja-e magát országos egyeletnek?

Azonban, minthogy a gyűlés senkinek a véle-ményét nem anticipálta; minthogy működése egy-szerint addig terjedt, hogy megállapítsa azon alap-szabályokat, melyek mellett, véleménye szerint, az egyelet tüdősen munkálkodhatik, — melyeket azon-ban már a legközelebbi közgyűlés módosíthat; me-lyeket, továbbá, el- vagy el nem fogadni minden-kinek jogában áll; mindezen okoknál fogva, a nagy többség, az „orsz. közélet. tanár-egylet”, a jelenlevők csekély száma mellett is, megalakultnak nyilváníthatni jogosnak ítélte.

A legközelebbi — tulajdonképpen első — ren-des (nyári szünetidő alatt tartandó) közgyűlés hely-ül Pest tüzéttet ki, azon okból, mivel egyfelől az egylet csak meghívás esetében hajlandó köz-gyűlést valamely más városba tenni át, ilyen meg-

hívás pedig jelenleg nem történt; másfelől, magok a vidéki tagok, az egylet érdekében legcélszerűbb helyül itéltek az első közgyűlésre Pestet, mint a hová melléke-dekek is vonván az ország bármely részében levő tanárokat, legszámosabban jelenhet-nek meg.

Az egylet elsőközli megválasztottat Ney Fe-rencz; alelnökül Greguss Gyula; első titkárnál Mé-száros Nándor stb. Az egylet közlönyének szerkesz-tésével Horváth Zsigmond bízott meg.

Demeter Ferencz.

M.-Vásárhely, aug. 15. — A „Székely Nép-lap” egyveleg írója a „Sz. Nlp” 32 dik számában Marosszéki alkotmányos törvényszékének működé-sét a nemzet színe előtt egy kissé fekete színben akarja egy pár sorral jellemezni. Az egyveleg írója egy bünesetről végtárgyalást hoz fel, mit szerinte a marosszéki bíróság csak azért tárgyalt, hogy a bír és hírlapok hangjai ellen fület némileg oltal-mazhassa, s ezt is oly szerencsétlenül, hogy vád-lottat, ki saját elkövetett bűnét beismerte — ál-do-zatnak tekintí. De a tényről nem emlékszik meg egyveleg író ur, mivel azt „nem lehet leírni,” a mi pedig nagyon is födolog, mert valakit bírálni a nélkül, hogy a ténykörülmények felől a bírálónak ismerete legyen; igen bajos, hiszen csak magából a tényből lehet, a tény állásának megbírálására szükségtelők körülményeket és indokokat kifejteti. A kibeszélhetlenné állított tényállás ez:

Egy 19 éves fiatal vádoltatott szerelmi erő-szaktéttel egy 70 éves öreg nő ellenében, a mit, hogy vádolt elkövetett, be van bizonyítva saját és vádló nő vallomása által, miről újdondász úr meg-győződhetik, ha megtekintí az erre vonatkozó ok-mányokat; meg pedig ha a tény a törvények ér-telmében meg van állapítva alanyilag és tárgylag, akkor azt hiszem, hogy a büntetett el van követve; ha pedig valaki büntetett követ el, megsértí az ide-gen jogviszonyt, mely őt nem illeti; megzavarja a jogegyenlőséget, mely a társadalom tagjait külöse-lekréseitekben hason-jogokkal s kötelezettségekkel látja el — szükség, hogy bizonyos büntetés alá vonassék, mert ezt kívánja a jogszerűség, ezt a társalmi szükség.

Továbbá, hogy ezen végtárgyalás megtartá-sára, nem a bír és hírlapok hangja elleni ful oltal-mazás ösztönözte a bíróságot, azt az egyveleg író ur, ha egy kis jogi fogalma lenne, tudhatná, mert a jogbiztonság fenntartása gyors igazságszol-gáltatást kíván, s ha valaki a társalmi viszonyt fel-forgatta, másnak jogát megsértette; azért szükség minél előbb bűnhődnie, míg friss, eleven emlékében van a társadalom tagjainak, mert ekkor ekölcsi haást gyakorol a kedély- és lélekre, és azt esz-közli, hogy az emberi kebelben túlnyomók lesznek a jó felé törekvő hajlamok, mialtal többen vissza-tartatnak az idegen jogok bántalmaitól, mi ha a büntetés későre halasztatik, inkább szármalmat ger-jeszt a bűnös iránt, mint bizalmat az igazságszol-gáltatásban.

Vége állítja egyveleg író ur, hogy az ál-do-zat két évi börtönbüntetésre ítéltetett, és a kik el-ítélték, olyanok voltak, kik a büntető törvényköny-vet soha sem látták, s felkiált, hogy Erdély mikor lett basaság; s mondja, hogy ezen szerencsétlen törvényszék-re visszatér s életűrténétet adja, csak praenumeráns legyen. Tudnia kellene egyveleg író urnak, hogy a bíronak a büntetés mértékire nézve, csak a törvény korlátain belül van joga ítélni, de azon kívül nem szabad; nincs a világon oly codex, a mely minden lehető esetre meghatározná a bün-tetést, hanem ki van mondva minden codexben a maximum és minimum, s ezen két tényező szolgál sinormértékül, a körülmények szerint szabvány ki a büntetés kisebb vagy nagyobb mérvben a bűnösre. Így áll ez a jelen esetről is, hol törvény szerint 5—10 évi büntetés lenne kiszabandó; de az eny-hítő körülmények túlnyomó volta miatt a törvény-szék által jogosan két évre huzatott le, s egyszer-smind kegyelmezés végett felsőbb helyre föltérjesz-tetett — elesik a második állítása is egyveleg író urnak, mert a kir. biztos ő eljia a miniszteriumtól, kinek Erdélyre nézve indennitas volt adva, egy miniszteri rendeletet közlött — mi tán önnök emlé-kéből már kiürlődött — melyben tisztán áll a bír-askodásra nézve a jogképeség, a ki képességét ki nem mutatta, nem candidálódott s meg sem vá-lasztódott; s hogy basaság lenne Erdély, azt is tagadom, mert a nemzet önállón, szabadon választotta mindenütt tisztviselőit, s eddigelő a törvény-azék a czélt, szeme előtt megtartotta.

Ennyit egyszer s mindenkorra az igazság ér-dekében a „Sz. Nlp” egyveleg írójának.

K. Gy.

Hátszeg, aug. 15. 1867. — A nemes érzel-meknek egyik legnemesibike az örm, ily érzelem alkalmat nyújtja közelebből városunknak, illetőleg a rom. kath. híveknek Hátszegen s környékén az ide kinevezett új plebanos hunyadkerületi esperes s pápai kamarás mlos és főtisztelendő György Isván úr körükbeni megjelenésével tapasztalhatni, miszerint a megérkezett személyiségben az egyház és város kívánt s óhajtott egyéniségnek örvend.

E folyó hó 11-kén tartatott meg kis tem-plo-munkban a plebanos úr ünnepléses beiktatása, melynek vezetését a kedves, a szerény Barcs ka-nonok ő mla vezeté; előadván idejűvetelének czél-

ját egy igen szép alkalmi beszédben, fölolvastatta a kinevezési okmányokat, mire a plebanos úr az oltár lépésére térdelve ég felé emelte jobb kezét, tisztán s érthető hangon elmondta egyházas esküjét magyar nyelven; ezután a szószékre fölment, ott magát híveinek bemutatva, szónoklatával valláskülönbőség nélkül a jelenlévőket elragadta; épületes beszédében fogadalmat tűnt, hogy az egyház és hazája fiai a nálunk elhanyagolt állapotban talált nevelésügynek töle kitelhetőleg lelkes előmozdítója leendő.

Az isteniszolgálat végeztével az egyházmegye főkurátora, b. Nopcsa László úr, ő magának vezetésével a hívők sokasága megjelent a paplakban, hol rövid szavakban a főkurátor üdvözlőnként s szerencsekívánatként elmondván az új pap előtt; válaszában a plebanos megköszönte a nyilvánult részvétet, kérvén egyszersmind a hívek összességét, hogy megkezdett pályáján őt gyámoltani szives legyen minden tagja az egyháznak; innen aztán a meghívottak, mintegy hetvenen, az ünnepélyes alkalomra fölterített asztalhoz átmentek, hol a poharköszöntések sorát az ünnepély tárgya, maga a plebanos úr, kezdte meg; poharat emelt, mint pap és hazafi a pápa ő szentségére, koronás királyunk és királynénkra, valamint a királyi magzatokra is; a főkurátor úr az új főesperesre, ez ismét a nmgu főpásztorra; egy protestáns hitű pedig Haynald érszere s így tovább, mások megint más nevezetes egyénekre; a felköszöntések mindegyikét éljenzés és tarackdurránás viszhangozta. *)

Várhelyi.

Héjasfalva, aug. 14. 1867. — Nemzeti életünkben nagy idők, nagy emberek voltak; s midőn az ilyek emlékét a halás utódok kegyeletteljesen állják körül: a hazafias buzgalmat elhaltatunk nem szabad. Ezért bátorodom kérni: kegyeskedjen becses lapja hasábjain sorainknak tért engedni.

A helybeli fiatalság nem maradt siket a kor idő szavai előtt. Életrevalóságát nemzeti napjaink főbb mozzanati helyének megörökítését célzó nemzeti törekvéssel mutatja be. Működellő társaságot alakított, s előadásainak tisztajövedelmét, halhatatlan költségek, Petőfi Sándor elesése helyén egy síremlék felállítására fordítani határozta. Jól tudjuk, él ő minden magyar lelkében, ki szellemét ismeri; él a nemzet szívében, mert új életre ébresztő dalnoka volt: de mégis hadd legyen ez igen alkalmas helyen, egy megjegyzett pont, mely a magaslatos férfi nagy szellemének végkifejlése, s az itt elfolyt események helyét jelölje.

Első előadás augusztus 11-én volt; az eszűzés miatt nem oly népes, mint egy ily nemes célra előre felténni lehetett. Tisztajövedelmét, mint a társaság jegyzőkönyvéből olvasható, 8 frt 83 kr. Küldött ehhez Hallerköi gr. Haller Ferencz ő mlgá 10 frtot, Lázár Márton úr 1 frtot, Bedő Albert úr 60 krt. A társasághoz bejött összesen 20 frt 43 kr.

Az előadást kórosas tánczvígálm követte. Kedélyos estélyét tovább folytatni odasietett minden ügyesre. Itt ismét lángra gyúlt a fiatalság által élesztett szikra. A szabadság csalogányának magas szava:

„Ismét magyar lett a magyar,
S világvégig az lesz, —
Vagy iszonyúan és dicsőn
Mind, mind egy szálal élvész!”

Szíven talált minden nemesebb érzelmi hazafit. Férfi és nő egyaránt sietett filléreinek az említett célrai összeakadása által ezen élvezetes estét megörökíteni. Aláírási iv járt kézről kézre. Az eredmény következő: Imreh György 2 frt, Szabó Dávid 1 frt, Kereszturi Nagy Elek 1 frt, Csiki József 2 frt, Cseh Sándor 2 frt, Kovács Mózes 1 frt, Nagy Károly 50 kr, Péntes Sándor 1 frt, Bálint László 1 frt, Elekes Károly 5 frt, Ferenczi Eszter 10 kr, Imreh Juli 1 frt, Imreh Mari 50 kr, Csont Domokos 1 frt, Péntes Ida 20 kr, Kovács Eliza 20 kr, Nagy Ida 10 kr, Somogyi Vilma 10 kr, Sebesi Béla 20 kr, Bereczki Mari 10 kr, Bereczki Lotti 25 kr, Nagy Zsuzsa 20 kr, Nagy Mántzi 25 kr, Cseh Sándorné 30 kr, Rofaj Domokosné 15 kr, Csiki Pepi 1 frt, Kovács Mózesné 30 kr, Vitályos Albert 1 frt, Bartha Miklós 1 frt. Kádbdebő István 1 frt, héjasfalvi Nagy Elek 50 kr, Balás Imre 30 kr, Nagy Pálné 20 kr, öz. Cseh Józsefné 1 frt, Orbok Lejos 50 kr, Cseh József 50 kr, Balás Gerely 30 kr, Magyarosi István 1 frt, Bakó Ferencz 1 frt, Csűrös Zsigmond 10 kr, ifj. Somogyi István 2 frt, id. Somogyi István 1 frt, Bereczki Ferencz 10 kr, Klein Dávidné 1 frt. Az iven gyűlt össze: 34 frt 95 kr.

Ezt a társasághoz befolyt 20 frt 43 krhoz csatolva: A fennebb megnevezett célra letett pénzalap: 55 frt 38 kr.

Fogadják az adományozók fiatalságunk, de főképp az összes magyar nemzet nevében, halás köszönetünket.

Köszönetünket nyilvánítjuk Nagy Klára, Nagy Zsuzsa Ferenczi Eszter, Imreh Juli és Mari úrhölgyeknek szives közremunkálásukért, de főképp köszönetünket fejezzük ki G. Imreh György úrnak, ki szóval, tettel, sőt saját ügyeinek elmellőzésével, egész erőlyvel folyt be ügyünk gyámolítására. Most társaságunk egyhangulag azon reménybe teszi le, kamatoztatás végett a begyűlt pénzalapot kezéi

közé, hogy gondos kezelés által kettőszödni fog. Adja az Isten, hogy sokáig érezhető legyen hazafias buzgalma!

Ez alkalommal egyszersmind felkérjük a nagy olvasó közönséget: adományával czélunkat elősegíteni sziveskedjék! Központi megbízott G. Imreh György úr Héjasfalván, utóposta Segesvár.

Magyarosi István. *)

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, aug. 27. A mai „Moniteur” közli Napoleon császárnak az arrasi mair beszédjére adott választát, mely így hangzik: „Igaza van önnek, hogy a jövőben bízok, mert csak gyenge kormányok várják saját zavarainak elhárítását külbonyodalmaktól. Ha azonban az erő a nemzetből merítettik, ugy csak azt kell cselekedni, a mi az ország állandó érdekeinek szolgál, s habár a nemzeti zászlót magasra emeljük is, még sem szükséges magunkat idővelőtti érzelmeknek átadnunk, bármily hazafiasak legyenek is azok.”

Magántávirati jelentés szerint a császár következőleg válaszolt a lillei polgármester beszédjére: „Én folyton igyekszem Franciaországot szerencsés és tekintélyes tenni. Habár néhol esett is egy-egy fekete pont, Franciaország mégis utólag elfoglalta az öt Európában megillető helyet.”

A „France” a dél-német államokról cikket ír, melynek czélya, mint beszélük, az előbbi közlemény hatását enyhíteni.

Meg vagyunk győződve — ugymond — hogy sem Franciaország, sem Ausztria nem szándékoznak ellene működni azon tényeknek, melyeket a porosz fegyver tavaly végrehajtott, sem az Észak-német szövetség ellen nem törnek, a mi most fenn áll, az Párisban elfogadtatott s Bécsben békeszerződés által megerősített. Míg e bekeblzési mozgalom nem haladja túl a Majnát, nincs bajunk vele. A porosz becsavgy megzavarta ugyan az egyensúlyt, de ha fékezni tudja vágyait Poroszország, a béke fenmarad.

Csak akkor válik fenyegetővé a helyzet, ha Poroszország még nagyobbítani akarná a helyzetet, melyet szerencsés véletlen s igazságtalan háború által létesített. Ha Nassau, Hannovera elnyelése, s Szászországnak hűbérségévé csökkentése után, Bajorországra, Badenre és Württembergre nyujtán kezét Poroszország, lehetetlen, hogy nagy bonyodalmakat ne keltsen ezen új becsavgya.

Ezután megemlítvén, hogy Franciaország nem tűrhetné azt, hogy a porosz ágyúk Kehlől a Rajnán át plane Strassburgra ásitozzanak, azt tanácsolja, maradjon békén a berlini kabinet, mert a nyugalom a legjobb politika Poroszországra nézve.

LENGYELORSZÁG. A hivatalos „Dzien Wars.” a chelmi görög nem egyesült conistorium köriratát közli, mely a görög egyesült lelkészeket Krisztus s az apostolok nevében felszólítja, hogy az egyház oroszosítását a kormány akaratának megfelelőleg előmozdítsák, s büntetésekkel fenyegeti őket, ha e tekintetben hanyagoknak mutatkoznak. A chelmi conistorium most kirekesztőleg a kormányhoz ragaszkodó egyénekből áll, kik az oroszosítás előmozdítása végett Galicziából és Oroszországból oda áttették; az előbbi püspök a conistorium egyéb tagjaival Sziberiába száműzetett. — A plocki kormányzó tudatja hogy a kormányzósághoz intézendő összes beadványok jövőre orosz nyelven szerkesztendők. A rendelet indokolásul felhozzatik, hogy a kormányzó hivataloknál minden okmányok orosz nyelven adatnak ki, s hogy ott tolmács hiányzik.

SPANYOLORSZÁG. A calatoniai felkelésről érkező távirati tudósítások homlokegyenest ellenkeznek egymással. A tudósítások általában vagy a francia batárszélről a menekülők szóbeli nyilatkozatai után közöltné, vagy egyenesen Madridból érkeznek. Ez utolsó forrásból eredő tudósítások rendesen szépitve vannak a spanyol kormány érdekében, s ezért éppen nem megbízhatók; de az elsőket sem lehet késpzeng gyánant fogadni, tekintve azok forrását. A felkelés színhelyéről még eddig nem érkezett egyenes tudósítás.

A madridi táviratok szerint a felkelés teljesen le volna verve, a esend és rend egész Cataloniában helyre van állítva. Ezzel ellenkezőleg egy toulousi tudósítás szerint aug. 20-án még tartották magokat a felkelők a királyi csapatok ellenében. Sőt azt is állítják, hogy Parayonne a felkelők birtokában volt, kik innen Barcelona és Saragossa ellen készültek indulni.

Prim tábornok hollétét illetőleg egy madridi tudósítás szerint ott azon bir van elterjedve, hogy a tábornok Barcelonába érkezett és roppant kitüntetéssel lön fogadva. Ennyi ellenmondó hír közt bajos az eligazolás, ezért kénytelenek vagyunk várni, míg valami biztosat hallhatunk. Annyi azonban kétségtelen, hogy legújabb időben is több tartományban, melyekről azt állították, hogy nyugodtak, kihirdették az ostromállapotot. Castillon de la Plana nyíltan a lázadás mellett nyilatkozott. A „Kölni Ujság” egyik párisi levelezője írja: „A párisi spanyol követség mindent elkövet, hogy a calatoniai mozgalmakat minden fontosság nélkülüknek tüntesse fel; ezzel ellenkezőleg a batárszélről

és Madridból érkező magán tudósítások a helyzetet aggasztónak festik; valószínű látszik, hogy Narvaez tábornagy nem bíz a hadsereg hűségében.

KELET. Különböző oldalról jövő tudósításokból az tűnik ki, hogy a diplomácia komolyan foglalkozik azzal, hogy a keleti kérdés szabályoztassék. — Fuad pasát uralkodója Sándor ezár üdvözlésére küldé Krimbe, előreláthatólag azért, hogy a salzburgi találkozás egyezkedései az egyoldalúság jellemét elveszítsék. Valószínűleg összefüggésben áll ezzel a francia diplomácia körében forgó azon hír is, mely szerint octoberben Ausztria, Anglia és Franciaország uralkodói Párisban találkozni fognak, mely alkalommal az előleges egyezkedések végleg megállapitának. Ezen egyezkedések eredete mindenesetre a szultánnak amaz udvaroknál tett látogatására viendő vissza.

ANGOLORSZÁG. London. Az irlandi katolikuskok és protestánsok közt fenálló vallási ellentétek utóbbi időkben ismét különböző surlódásokra és vérengzésekre vezettek. Mitűn az orangisták néhány hónapban szokás szerint nagy összefüveteket tartottak, melyek elkecseregett elleneiket minden érben e párt győzelmére és saját megaláztatásukra emlékeztetik, Mária menyemenetele napján a katolikuskok maguk részéről is több helyen apró csoportokban gyülekeztek, hogy néhány dobhál és sippal élükön körmenetet tartsanak. A jól értesült orangisták erre éjjlen azon falukban seregeket össze, melyeken a menet átvonulandó volt, s mivel megtámadtatástól tartottak, elhatározták, hogy azt ők kezdik meg. Down grófságban véres összefütközésre került a dolog, melynél két katolikus halva maradt. Este a tusa megújult és több egyén súlyosan megsebesült. Bathfildől hasonló rendzavarásokat jelentenek. Ott is a fennértett körjáratok adtak első okot az orangisták egybegyűlésére, kik azon ürügy alatt, hogy a rend érdekében a hatóságokat akarják támogatni, a körmenetben résztvevőket erőszakosan szétgraszalták.

DÁNIA. F pillanatban a dán szárazföldi haderő a legalacsonyabb békélábon áll, s mi a hajóhadat illeti, néhány apró vámhajó kivételével ez is teljesen leszerelve az itteni kikötőben horgonyoz. Daczára ennek pontos és kimerítő terv dolgoztatott ki annak kimutatása végett, mily szárazföldi és tengeri haderőt volna képes Dánia háboru esetére Franciaország rendelkezésére helyezni, s mint lehetne azt legcélszerűbben felhasználni. 20,000 főnyi katonasággal és 7—800 tengerészti Dánia azonban szolgáltathat; ezeket főleg a keleti tengerben teendő diversiókra lehetne felhasználni. Itt általánosan remélik, miszerint jövőre nagyobb számú dán tengerész részeseittek az engedélyben, hogy gyakorlati ismeretek szerzése végett a francia hajóhadban mint önkéntes szolgáljon, mitűn Dánia zilált pénzügyi viszonyai a nagyobb tengeri expedíciókat egyelőre lehetlenekké teszik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A tegnapielőtti újabb választás folytán Kolozsvár polgármestere Szentkirályi Zsigmond 580 szavazattal. A korábbi polgármester, a szintén közbeesülésben álló Wendler Frigyes 447 szavazatot kapott. Az új polgármestert a polgárság a mult este fényes fáklyás zenével tisztelte meg.

— Kolozsvár város esküdt közönsége ma tíz órakor teendő le esküjét a városi tánczteremben, hova a választó közönség is meg van hívva.

— Vasutunknál nemsokára kezdetét venni a kisajátítás is; a miniszteriumtól az illető hatóságokhoz már megtétetett a szükséges rendelkezés a közelebbiről kiszállandó mérnököket illetőleg.

— Az igazságügyminiszter törvényjavaslat a polgári törvénykezési pörrendtartás, valamint az írói s művészeti jogok biztosítása tárgyában, lapunk számára már megküldetett. A pörrendtartás maga 102 folio lapot foglal magában, s inkább rendszeres egész, mint az eddigi processualék foltozása. Erdély érdeke kiválólag követelte azt, hogy rendszeresebb egészet kapjunk, miáltal az oly veszélyes osztrák processuale bílcenseiből kimenekehdessünk. Alkalmat veszünk magunknak átolvasás után e munkát ismertetni s lehető észrevételeinket is azokra megtenni.

— Segesvárt folyó hó 26 kán folyt le a követválasztás, megválasztottat Gull, 7-en kívül minden szavazattal.

— Városonkban darab idő óta meglehetősen sűrűn érték egymást az orzások, a jó madarak jól el tudván rejtőzni a rendőrség szemei elől. Hanem a korszó sem tart örökké, s mint értesülünk, e baudának is maholnap eszébe jut a korszó meseje. Többi közt egy most fejlődő talentumot kísérték be közelebből, ki egy a nyár folyán lakatlan úri házból pipát, ruhát, órát rendre hordogtatta a zálogházba, még néhány hét kellett volna csak neki, hogy a tölre beköltözendők holmínek elég helyet csináljon; de a rendőrség nem találván czélszerűnek, szellemének más irányt adott, s most meglehetősen vall.

— A mint a „Székely Közlöny” írja, Maros-Vásárhely képviselő testülete meg van választva. A választás szavazattöbbség hiánya miatt ismételtetett s a megjelent szavazók száma előbb 4, utóbb 5 ezáz lőzött volt. A lap méltán jajdul

fel a választásnál tapasztalt egykedvűségért. A jelelő bizottság ugyanott Petri Ádám, Fekete József és Kozma Endre urakat jelölte ki a főbírói állomásra. Az első 1861-ben, a második most viselték e fontos állomást.

— Ugyane lap szerint a marosszéki honvédegylet sept. hó 26-kán tartandja közgyűlését a székházánál. Az igazoló bizottságn minden csütörtökön d. e. 10 órától 12 ig működik.

— A „N. Fr. Presse” következő táviratot közöl Párisból aug. 24-ről: Itt egy 60 millió (frank vagy forint?) kölcsön megkötése föltt alkudoznak, mely vasutak építésére lesz fordítandó Magyarországon. A francia kormány megengedte a kölcsön megkötését.

— Császártóni Lajos Pesten, a József-városban, Ráth Karoly ellenében képviselővé választottat.

— Magyar minisztertanács tartatott e hó 26-kán, Bécsben, a gróf Andrássy Gyula elnökelete alatt.

— Ihász ezredes Turinból közelebb hazajön. Vetter Antal „honvéd” a „Neuer Lloyd”-ban kijelenti, hogy egyelőre Svájcban marad a konvédsereg szervezését illető tervének kidolgozása miatt.

— Goldmark Károly hazánkfia, ki 48-ban a birod. gyűlésen a szabadelvű ellenzék vezére volt — Amerikából, hol mint menekült tartózkodik — egy itt lakó rokonához levelet intézett, melyben visszautasítja az amnestiát. Ő Latour, hadügyér, meggyilkoltatási esetében főczinkossággal vádoltatott s perbe fogatott, most e per újbóli felvételét fogja sürgetni.

— Pesten teher szállító, gőzhajózási és teherkölcsönadó részvénytársulatot szándékoznak alakítani.

— Píket oláh helység közelében aug. 3-án oláh lobogóval ellátott vitorlás hajóról a „Ferencz József” gőrhajóra löttek. A töltvény osztrák alattvalót talált, kinek hátába 17 sörét furdódt. A gőz kapitánya de Lays Miksa azonnal megállítatá a gépet, s Radányi Dezső másodkapitányt három matróz kíséretében az oláh hajó fedezetére küldé, melynek legénysége elfogattott, a hajó pedig a gőzhöz kapcsolva el lön vontatva. Píketbe érve, a hajó zár alá tetetett, azon egyén pedig, kitől a lővés eredt, a turn severini hatóság kezébe lön szolgáltatva. A megsebesült utas (galaczi kereskedő) ugyanitt a hajógyári kóroda orvosára bízottat.

— A hátultöltő fegyvereknek az osztrák hadseregnél leendő behozatalára vonatkozólag a „Tel.” a következő közleményt hozza: Számos Wenzl-féle fegyver készítettet kardszuronyal ellátva. E parányi kisérlet 54,000 frtba került. Azonban kiderült, hogy ezen újszerű fegyverekkel, görbe szuronyaik miatt, nem lehet gulákat képezni, a mi táborozás alkalmával tudvalevőleg igen fontos és kényelmes, mitűn három fegyvernyi alapon száz fegyverből álló lobort lehet alakítani.

o. Egy idő óta látunk az utcákon le s fel járni egy egylovas fedett kis szekeret, melyben kisebb s nagyobb bádóg edények vannak, nem tudunk rájöni, hogy valjon árulnak-e ezekből vagy vesznek bele valamit, meg állván egy-egy ház előtt; a kocsis néha elkiáltja ujan magát, de hogy mit kiáltoz, csak akkor lehet megérteni, ha csendesség van, végre megtudtuk, hogy azokban naponta friss tejet árulnak. Ez igen czélszerű és hasznos gondolat, de ajánljuk a tulajdonosnak, hogy a szekér fedelére függeszteszen táblákat s írassa rá jó nagy betűkkel, hogy mit árulnak? mi áron? nyomasson falragaszokat vagy szerezzon egy jó bariton hangú kikiáltót, hogy tudja meg s lássa mindenki; neki lesz benne haszna, ha naponta két szer, háromszor kiürülnek a bádóg-edények, most csak történetesen jönnek rá, hogy abba bizony tej van s nem puszkapor.

— A hivatalos lap ő Felsőlegnek következő, fontos, legfeljebb kéziratát közli: Vallás- és közoktatási m. kir. miniszterem előterjesztése folytán a budai m. kir. műegyetemnél évi 1000 frtnyi ellátással szervezett egy tanári állomás fizetésének 1200 frta, két évi 800 frtnyi ellátással szervezett ideiglenes tanári állomás fizetésének 1200 frtra való fölemelését, három tí segédtanári állomás szervezését, mindegyikét évi 1200 frttal, négy tí tanárségi állomás szervezését, mindegyikét évi 420 frttal és egy tí szolgai állomás rendezését évi 315 frttal, helybenbogyom és egyuttal megengedem, hogy ezen műegyetem eddigi, a m. k. tanulmányi alaphól fenntartott 3066 frtnyi évi javadalmozása 6132 o. ért. frtra fölemeltessek, olyképp, hogy az ezen elhatározásom folytán a magyar vallásalap által viselendő többlet, a polytechnikumnak az ország költségein leendő felállítására iránt magyar kormányom által az országgyűlésnek előterjesztendő törvényjavaslat elfogadása és általam lett helybenbogyása után, mint a nevezett vallásalapnak megterítendő összeg részen figyelembe veendő. Feren cz József s. k., b. Eötvös s. k. vallás- és közoktatási m. kir. miniszter.

— Gyilkosság. A bécsi Henmarkton levő laktanyában a badeni nagyherczeg nevét viselő ezred egyik közkatonája, Kolozsvári Mózes, káplárját, bizonyos Krischan Jánost, agyonlötötte. Az eset úgy történt, hogy a káplár folyvást bosszantotta Kolozsvárit, s egy alkalommal vele szótába elegyedvén, arczlötötte; Kolozsvári kezébe ragadta fegyverét, s káplárját kereszttöltte.

— Helyreállítás. A mult szám közléseit közzéadott sajtóhírlak közül a 15-dik cikkben „helybeli rendőri hatóságok” helyett: szébbeli rendőri hatóságok; a 16-dik lapon pedig: „S.-Szt. környéken helyett: S.-Szt.-György környéken olvasandó.

UJPOSTA.

— Zagrabból távirják folyó hó 29-dikéről, hogy a főispánok mindnyájan táviratilag összehívtak. Az országgyűlés összehívása forog szünyegen. A párisi „Moniteur” írja 29-kéről: Salzburg nem ébrezhet aggodalmat, sőt újabb záloga az európai békének. A „Levant Herald” írja 28-káról: kedden az orosz követ jelen volt a szultán elnöke alatt tartott minisztertanácsban. (Unio.)

— Kopenhága, aug. 27. A tegnapi katonai lővész-ünnepélyen a dán hadügyminiszter, a király, koronaörökös és az orosz koronaherceg jelenlétében a következőleg szólt: Sietek az új hadtervezetet életbe léptetni, hogy azon pillanatban, midőn az elveszetteket megint visszafoglaljuk, jól szervezett, felszerelt és lelkesedett hadsereg jelenhessen meg a csataterén. A király ezen

éljenzéssel fogadott beszéd alatt komoly volt, de később fél óráig beszélgetett a hadügyminiszterrel.

Gabonaár Kolozsvárt aug. 29-én 1867.

(Alap a mérő, középár.)

Tisztább 3 ft 60 kr. Elegybúza 2 ft 80 kr. Rozs 2 ft 8 kr. Árpa 1 ft 44 kr. Zab 1 ft — kr. Törökbuza 2 ft 60 kr. Pityóka — ft 70 kr. Marhabús fontja belváros 14, külvárosban 13 kr.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

Aug. 30-kán: 5% Metaliques 100 ft 57.40. 5% Nemzeti kölcsön 100 ft 66.40. Kamat 59 — 1860. Kölcsön 84. — Bankrészvény 685. — Hitelintézeti részvény 200 ft 180.30. London 10 ft 100 ft 23 1/4 kr 124.90. Ezüst 122. — Cs. királyi arany 5.94. Augustus 27-én: Földtehermentési kötvény Magyarország 70. — Erdélyi 66.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. 11.156.

(280)

(3—3)

Hirdetmény.

Az erdélyi kir. országos pénzügy igazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az erdélyi pénzügyi legénység száma kiegészítésére alkalmas egyének felvételnek, következő feltételek alatt, és a felvétellel egybekötött előnyök mellett:

- a) a beállónak magyar honpolgársággal kell bírnia;
- b) erős és teljes egészséges testalkatának;
- c) nőtlennek, s a menyiben özvegy, gyermektelennek kell lennie;
- d) életkorára nézve, ne legyen tizenkilenc éven alól és harminczan felett. Azok kik a cs. kir. hadsereg valóságos szolgálójából a katonai elbocsátó levél elérése után, közvetlen vagy mégis év lefolyta előtt, a pénzügyi szolgálathoz állapnak, azon kedvezményt élvezik, hogy a betöltött harminczöt éves korukig vétethetnek fel;
- e) a felveendőnek írni, olvasni, a számvetés alapelveit, és a hazai vagy abban rokonos nyelveket, de mindenesetre a magyar nyelvet tudnia kell, kivételesen megengedett olvasás, írás, és számolás tudatlanokat, a rendszeresített pénzügyi vizgázók létszáma hatodrészig felvenni;
- f) a felveendőnek, keresztnevével és az esetében ha iskolát járt, az utolsó iskolai bizonyítvánnyal, továbbá az iskolából kilépései foglalkozásáról, és végre az azelőtti magaviseletéről bizonyítvánnyal kielégítőleg, magát kell igazolni;
- g) a katonakötelezett és a pénzügyi szolgálathoz a sorból ert egyéneknek egy feltételes katonamentesség jut részükre, oly formán, hogy azok a pénzügyi szolgálathoz elbocsátatnak és hadtestükhez ön akaratjuk ellen, csak akkor fognak behivatolni, ha a pénzügyi szolgálathoz nélkülözhetők lesznek, vagy a kitöltött négy évi szolgálat idejéig a pénzügyi szolgálathoz kilépnek. Azonkívül a katonasághoz be sorozott, és a pénzügyi szolgálathoz önön elbocsátott pénzügyi legénységnek ha a szolgálathoz alatt testileg szolgálhat képtelennek lesznek, a többi szabály szerű bánásmódra igényt tartható pénzügyi legénységgel hasonló bánásmódban részesülnek.

A pénzügyi legénység járandóságai következők:
aa) bérek a vizgázóknak napi 26 1/4 krajczár, a felvizgázóknak 35 krajczár, a szemléseznek (Respizient) 61 1/4 krajczár oszt. értékben, azon kívül
bb) országos pótlékok és helyi pótlékok, melyek közül az előbbieket, jelenleg rangkülönbség nélkül napi 22 1/4 krajczárjával mérvék; állandó felvett és feddhetetlenül szolgáló egyéneknek azonkívül még
cc) érdem pótlékok is adnak, melyek a szemléseznek napi 17 1/2, 15 1/2, és 14 krajczárral, a felvizgázóknak napi 12 1/4, 10 1/2 és 8 1/4 krajczárral, a vizgázóknak végre napi 7, 5 1/2 és 3 krajczárral o. értékben, vannak meghatározva, oly egyéneknek, kik szolgálathoz által magokat különösen kitűntetik, adhatatik a pótlékok kivételesen a magas magyar kir. pénzügyminiszterium által akkor is, ha nincsenek állandó felvéve.

A határszél őrszire kirendelt legénység kap ezen kívül még
dd) külön helyi pótlékok (Kordonszulage) legfőbb napi 10 1/2 krajczárjával; továbbá a legénység
ee) ruházati adalékot is élvez, mely jelenleg évi 31 ft 50 kr o. é. van kiszabva kap ezenkívül
ff) természetbeni szállást butorokkal együtt, vagy ezek hiányában a rendszeresített kárpótlásokat;
gg) továbbá élelmezési járadékot a még pedig a szemlésezek 56 krajczárt, a felvizgázók 39 krajczárt, és a vizgázók 33 krajczárt o. é. napjára; ha szolgálaton és előőrségen kívül, külső szolgálatban kell megbánnia, és
hh) elfogási jutalékokat az elített jövedék áthágásokért befizetett vagyon büntetésekkel: végre
ii) fogbért (Taglia) 8 ft 40 kr o. é. az elfogott rablók és katonaszökevényekért.

A pénzügyi legénység felvétel, rendszeren mint vizgázó, és négy évre történik, a pénzügyi hatóság az azon fenntartott jogával, hogy a felvett egyént az első év folyamában a szolgálathoz elbocsátassa.

A négy év eltelté után megválnak a felvált szolgálathoz viszony, és szabadságban áll, ugy a legénység, a pénzügyi legénység felvételét, valamint a pénzügyi hatóságnak, őt a szolgálathoz elbocsátani; de ha ezen esetben a legénység állandó felvételt kívánkoznék, a pénzügyi legénység felvételét, az állandó felvétel megengedtetik azon felvétel alatt, ha a legénység szolgálathoz által magát arra érdemessé tette, hogy a szolgálathoz megtartása célszerűnek mutatkozik; az állandó felvétel esetében a legénység részére azon állandó kedvezmények jutnak, melyekhez a véglegesen alkalmazott államszolgálatnak igénye van.

Katonai alisztek, kik tökéletesen alkalmasok és egy egész hadszegedést dícsérettel kiszolgálták, a pénzügyi szolgálathoz mint felvizgázók vétethetnek fel, de ezek tartoznak legfőbb egy év alatti megrendelt vizgát letenni.

A jövedéki szolgálathoz és az irodákban állomások betöltése alkalmával különös tekintet fog vétetű a pénzügyi legénység tett szolgálathoz, egyébiránt a pénzügyi legénységnek alkalmazottaknak már ezen felvételben is elegendő kiutalások lesz az előmenetelre.

A felvétel a szepeni, brassói, kolozsvári, besztercei, m. vásárhelyi és szászvárosi k. pénzügyi felvilágosítókénál, továbbá a hátszegi, kézdí-vásárhelyi, gy. szent-miklósi pénzügyi legénység osztályparancsnokságoknál történik, a hol a kérelmezőknek magukat jelenteniük kell.

N-Szeben, augusztus 9-én 1867.

Az erdélyi kir. országos pénzügyigazgatóságtól.

NEM HIVATALOS

A kereskedelmi és ipar- AKADEMIA Gratzban,
egy stájerhoni kereskedők és iparosok által alapított magasabb kereskedelmi és ipar képző-intézet
october 1-jén kezd 5 dik tanévét

Az intézet célja: ügyes üzlet emberek elméleti és gyakorlati kiképzése.

Szervezet: Az intézet két szakiskolából, a kereskedői és a kereskedő-iparosból, mindegyik három évi tanfolyammal, áll; az utóbbi egy vegytani és egy erómítani irányra oszlik. A szakiskolákban kívül három nyelv tanítatnak (olasz, francia, angol). A gyakorlati kiképzés tekintetéből létezik egy kereskedői minta-iroda (Comptoir), egy vegytani műszoba (Laboratorium) és egy erómítani tanító-műhely; a szakiskola és irány választása nincs korlátozva.

Felvételi feltételek: 14 éves életkor a az alsó-reáltanodai vagy algyimnasiunai ismeretek. Olyanok számára, a kik ezen ismeretekkel nem bírnak, előkészítő iskolán felvételt nyerhetnek.

Katonaköteleesség: a gratz akadémia tanítványai, mint más egyetem és technikai iskolák tanítványai, katonaköteleességeket illetőleg, a legnagyobb kedvezményben (folytatólag szabadság) részesülnek.

Növelde: idegen tanulók, a csak akadémiáknak számára alapított, egy akadémiai igazgató vezetés alatt álló nevelő-intézetben, 350 forint évi díj mellett felvételt nyerhetnek. Minden tudakozódókra legszívesebben ad felvilágosítást és kíméletet.

(258) 1/2 (3—3) a kereskedelmi és ipar-akadémia igazgatósága.

(273) 1/2 (3—12) 12 éremmel kitüntetett 1867. Páris. Ezüst érem.

ANDES és FROEBE

Gőz- firniss- lack- festék és mastic-gyára Bécsben,

ajánlja elismert kitűnő jóságú copal szekér és butor-lackját, bernstein és amar-firnissét, siccati, dörzsölt olaj-festékét és padlázat lackját a legolcsóbb árakon.

Nyomdai festékek, gépek és sajtók számára. Mastic, általánosan ismert készítmény. Raktár: Bécs, Bäckerstrasse 10.

Gyár: Siomeriug 334.

(287)

GREBE HENRICH

Férfi-öltöny-raktára

KOLOZSVÁRT.

Alóltírt egész tisztelettel tudatom a nagyrődemi helybeli és vidéki közönséggel, hogy a szabadalmazott cég-törvény alapján a főtéren 269. számú Fülel-háznál

Férfi-ruha-raktart nyitottam.

Mint munkavezető két évig működő Klatrobecz, Krémer és Reil urak üzletében, bátran hivatkozhatom azon általános megelégedésre, melylyel a t. cz. közönség megtisztelt, s ezt jövőre saját üzletemben is kinyerni, legelső kötelességemnek ismerem.

Raktáramban kaphatók minden időszakra megfelelő finom és első gyárakból került valódi gypju és más szövetek, melyeket a legújabb divat szerint, valamint francia, német és pápi öltönyöket tartósan és kellő csinnal, s mindenekfelett jutányos áron készítek el. Vidéki megrendeléseket elfogadok, azokat gyorsan készítem el, s kiszolgált készítményeimért felelősséget vállalom.

Üzletemet ujból is a közönség figyelmébe ajánlv, maradok teljes tisztelettel

Grebe Henrich.

ÁSPIS SÁMUEL

(Kolozsvárt, bel-tordautca 11. sz. a kegyesrendiek temploma mellett.)

Ajánlja a tisztelet közönségnek s az iparüzlet barátainak thea, rhum, bor- és liqueur üzlete mellett a legújabb mód szerint újonnan felújított

ECZETGYÁRÁT

a közönséges eczetek kivül, mely minden tekintetben felülmúlja az eddigi előállítottakat, az ugynevezett

ECZET-ESSENTIAT és SPIRITUST

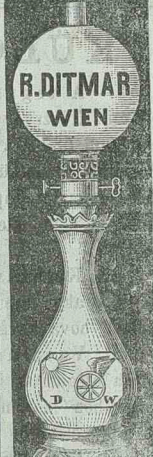
is állít elő, melyek közül az elsőnél egy rész vizet, a másodiknál két rész vizet vegyíthet.

Ez eczetek különösen alkalmasok a szállításra, ugyszintén minden névvel nevezendő téli besavanyításokra is; szolgálhat végre kitűnő jóságú bor- és citrom-eczetekkel.

Mindezekből képes nagyobb és kisebb mennyiségben minden megrendelést a legjutányosabb árakban gyorsan és pontosan teljesíteni; készleteiből mustrával ingyen szolgál.

Ugyancsak felülmúló eladó egy igen pompás, már használatban volt, de jókarban levő ruganyos

ÜVEGES TÉLI HINTÓ.

(239)

(8—12)

(8—12)

DITMÁR R.
es. kir. szab. lampagyáranak
BÉCSBEN,
mely Európában e nemből a legnagyobb és leghirnevesebb telepitvény, — új árjegyzéke és mintarajzai megjelentek, s kereskedők és kalmárok számára ingyen kaphatók.
Az árak olcsóbbak, mint a bel- és külföld minden más gyártmányai.
Raktáramban a szállítási díj hozzáadásával ugyanazon ár és feltételek mellett árultatik, mint a gyárban Bécsben.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt előfizethetni

a magyar szabadságharcz történetére, 1848—1849-ben.

Az egész munka 10 képes füzetben fog megjelenni.

Előfizetési ára 3 ft.

Hogy ezen érdekes történelmi munkát bárki is megszerezhesse, a fentebbi könyvkereskedés egyegy füzetekre is elfogad előfizetéseket 30 krjával, azon megjegyzéssel, hogy az első füzetet az utolsó füzetnek ára is azaz 60 krajczár fizetendő.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál Kolozsvárt:

Pozner Károly Lajos
első magyar és kir. szabadalmazott

vonalzó intézetének és kereskedelmi könyvgyáranak főraktára,

a hol is intézetek, gyárosok, kereskedők és iparosok számára megkívántató, valamint háztartási és gazda-tisztai számadásokhoz, ugy szintén községi hivataloknak szükséges — bármily alaku — kisebb és nagyobb vonalzó és vonalzózatlan könyvek — nagy választékban — határozott gyári áron kaphatók.

A magyar nyelvten elemel.

Elemi és néptanodák használatára írta Gergely Lajos, köztanító a m.-vásárhelyi ref. főtanodánál. I. Rész: Szótan Ára 30 kr.

Brassai Sámuel. Ingyen tanító francia nyelvemester. A francia nyelvét szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjaknak ajánlja B. S. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. Ára 1 ft 60 kr.

(255) **Haszonbér.** A kolozsvári helyváltó egyház és tanoda közösen bíráto

273 és 274 számú labosháza,

a jövő 1868-dik év Aprilis 24-én kezdve, hat évre haszonbérbe adandó. A bérleti szándékozók ajánlatukat, melyhez a felajánlandó évi bér 10%-je bántapénzül melléklendő, f. évi Szeptember 15-éig beadhatják egyházi pénztárnok F. Illy Samuhoz — bel-királyutca 41 szám alatt — hol a haszonbér feltételek, s más ide vonatkozó körülmények felett is bővebben értekezhetni.

Bérbe adás.

A csizmadia-czéh belső-középutca 500 szám alatti felső emeletes háza bérbe kiadó. Értekezni lehet kül-monos-torutczában 167 szám alatt.

MAMITZA JÁNOSnál.

Hirdetés.

Küküllőmegyében Miskelfván, egy minden szükséges épületekkel jól ellátott birtok, vendéglővel s minden javadalmával, a jövő 1868-ik évi Szentgyörgy napon kezdődő hat évre haszonbérbe, s esetleg, örök áron is eladandó. Értekezhetni Miskelfván

PALLOS ISTVÁN, tulajdonossal.

Hirdetés.

Alsófehérmegyében Buzdon, a legjobb minőségű szőlőkkel, kaszálókkel, szőlőkkel ellátott birtok, nagy kiterjedésű belső telekkel, de rongált épületekkel, korcsomái s egyéb minden javadalmával, szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni Miskelfván

PALLOS ISTVÁN, tulajdonossal.

Der persönliche Schutz.

Laurentius-tól, orvosi tanácsadó némi betegségekben, nevezetesen erőteljes állapothoz. Vastag kötet 232 oldalal és 60 bonczani képpel. Borítékban lepecsételve. Ára 1 taller 10 ezüti garas = 2 ft 24 kr., minden nevezetes könyvkereskedésben folytonosan kapható.

Pesten Hartleben és társánál.

Óvatik ezen könyvnek különféle nyilvánosan hirdetteti — állítólag mesés számu kiadásban megjelent — mocsokos kivonatától. Az eredeti kiadást Laurentius-tól kell kérni, s arra figyelni, hogy az a mellékelt bélyeggel legyen lepecsételve. Akkor megsejtetés nem fordulhat elő.

Haszonbér vagy eladás.

N-Eyed és Törv. közt M. Bölden 30, innen egy órára Kis-Solymoson 27 hold mivél birtok, belső telekkel, több évre haszonbérbe ki, vagy örök áron is eladó. Értekezhetni M. Bölden t. Horváth Józseffel személyesen, vagy bérmentett levéllel.